

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ**

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ім. М. ДРАГОМАНОВА

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ПРОФЕСІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ ТА ВИКЛАДАЧІВ
ОБЛІКОВО-КОНТРОЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН»**

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ XIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ»**

м. Харків, 24 жовтня 2025 р.

**Дніпро
"Середняк Т.К"
2025**

УДК 316.05

Л 93

*Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету
залізничного транспорту (протокол № 10 від 20.10.2025 р.)*

Головні редактори:

Андрущенко В. П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова

Панченко С. В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, в. о. ректора Українського державного університету залізничного транспорту

Редакційна колегія:

Абашинік В. О. – д-р. філос. наук, професор

Вельш Вольфганг - габілітований доктор філософії, професор

Каграманян А. О. – канд. техн. наук, доцент

Панченко В. В. – д-р. техн. наук, доцент

Євсєєва О. О. – д-р. економ. наук, доцент

Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент

Людина, суспільство, комунікативні технології: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. 24 жовтня 2025 р. / відп. за випуск І. В. Толстов. – Дніпро: Середняк Т.К, 2025 – 238 с.

ISBN 978-617-8807-07-8

© Авторський колектив, 2025.

3. Disability-adjusted life years (DALYs). *World Health organization*: вебсайт. URL: https://www.who.int/gho/mortality_burden_disease/daly_rates/text/en/.

4. Rugani B., Maes J., Othoniel B., Pulselli F. M., Schaubroeck Th., Ziv G. Human-nature nexuses: Broadening knowledge on integrated biosphere-technosphere modelling to advance the assessment of ecosystem services. *Ecosystem Services*. 2018. Vol. 30, Part B. <https://doi.org/10.1016/j.ecoser.2018.04.002>.

ГРИГОР'ЄВА Є. С., канд. техн. наук, ст. викладач,

КАТКОВНИКОВА Л. А., канд. техн. наук, доцент,

ЄРЕМЕНКО В. О., здобувач вищої освіти,

КРИЖЕНКО А. О., здобувач вищої освіти,

Український державний університет залізничного транспорту,

м. Харків, Україна

ФОРМУВАННЯ НОМЕНКЛАТУРИ НЕБЕЗПЕК ПІД ЧАС ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОКРЕМОГО ПРАЦІВНИКА

Активна економічна і соціальна діяльність тісно пов'язана з поняттям ризику. Термін «ризик» набув поширення в науковій літературі та побуті [1].

Для різних сфер життя визначено величезну кількість специфічних ризиків. Вони відображують особливості несприятливої ситуації в різних галузях і видах діяльності. Активна економічна та соціальна діяльність тісно пов'язані з ризиком, оскільки будь-яка діяльність містить імовірність настання небажаних подій, що можуть призвести до збитків чи негативних наслідків, таких як втрата доходу, невдача в досягненні цілей, матеріальна незабезпеченість. Цей зв'язок пояснюють невизначеністю, суперечливістю і альтернативністю багатьох рішень, що ухвалюють, керуючи виробничою діяльністю [2].

Величина ризику на цьому етапі не може бути безпосередньо виміряна, проте може бути оцінена лише з певною достовірністю, використовуючи кількісні характеристики факторів ризику та рівні відповіді, на які впливають ці фактори. А в сучасній літературі під оцінюванням ризику найчастіше розуміють використання наявної інформації та науково обґрунтованих прогнозів для оцінювання впливу соціально-економічних факторів на функціонування досліджуваної системи

[3]. Кількісно оцінюють ризик зазвичай методами математичної статистики, оскільки неможливо одночасно врахувати вплив усіх можливих факторів на реакцію [4–6]. У зв'язку з цим виникають статистичні залежності, вивчення яких займає центральне місце в побудові всіх процедур і методів оцінювання ризиків.

Світова практика довела, що серед існуючих превентивних заходів, які запобігають виникненню травматизму і професійним захворюванням, найбільш ефективний захід – ризик-орієнтований підхід. По суті це реалізація вимог стандартів щодо системи менеджменту охорони праці працівників. Такий підхід, за визначенням стандарту ISO 45001, заснований на оцінюванні величини ризиків, управлінні ними, корегувальних діях керівництва та управління ризиками (менеджмент ризиків) [7, 8]. Одним із найбільш важливих елементів процесу управління ризиками є усунення причин, які сприяють або безпосередньо призводять до виникнення нещасних випадків та інцидентів. Своєчасне і якісне виявлення причин нещасних випадків, що вже відбулися, має важливе значення для вибору оптимальних профілактичних заходів, оскільки цей процес одночасно є засобом запобігання реальній небезпеці травмування інших працівників у майбутньому за схожих обставин. Оцінюючи ризик, усуваючи його наслідки, а також проводячи контрольні заходи, важливо, щоб ризик не був перенесений далі, на інше місце. Роботодавець зобов'язаний подбати про те, щоб оцінювали ризик не ізольовано, а із залученням до цього процесу працівників або їхніх представників. Під час оцінювання необхідно консультуватися з працівниками і надавати їм інформацію про зроблені висновки і проведені захисні заходи.

До основних методичних та організаційних завдань, які потребують вирішення з оцінюванням професійних ризиків на будь-якому робочому місці, можна віднести формування номенклатури небезпек, включно з відомостями про те, які саме небезпеки були створені, джерело визначених небезпек і рекомендації, вказівки та роз'яснення (бажано у формі інструкцій) щодо зручного застосування номенклатури небезпек. Так само до номенклатури небезпек можна віднести і безпосередню небезпеку з виконуваними операціями працівника: машинами, опорядженням, робочим інструментом і виробничим середовищем, де виконують виробничу операцію, оскільки небезпеки поза конкретною діяльністю, а не уявною чи абстрактною, взагалі не існує. Також до переліку завдань, що потрібно вирішити, оцінюючи професійні ризики, необхідно віднести визначення

частоти або частки часу присутності небезпеки. Потребує дефрагментації і сама трудова діяльність. Отже, створюють можливість безпосередньо пов'язати небезпеку з конкретним видом діяльності і діями людини, а не з професією взагалі, тому що наповнення професії конкретною діяльністю чи роботами залежить від виробничого підприємства.

Список використаних джерел

1. Franzkowiak P. Risikofaktoren und Risikofaktorenmodell. *Bundeszentrale für gesundheitliche Aufklärung*. 2018. <https://doi.org/10.17623/BZGA:224-i102-2.0>.
2. Alqudah H. A., Carballo-Penela A., Ruzo-Sanmartín E. High-performance human resource management practices and readiness for change: An integrative model including affective commitment, employees' performance, and the moderating role of hier archyculture. *European Research on Management and Business Economics*. 2022. Vol. 28. <https://doi.org/10.1016/j.iemeen.2021.100177>.
3. Van Westen C. J. Methods for risk assessment. *ACP-EU Natural Disaster Risk Reduction Program*. URL: <http://www.charim.net/methodology/55>.
4. Hazard & Operability Analysis (HAZOP). *Manufacturing Technology Committee – Risk Management Working Group*. URL: http://pqri.org/wp-content/uploads/2015/08/pdf/HAZOP_Training_Guide.pdf.
5. Failure Mode and Effect Analysis. *Institute for Helthcare Improvement*. URL: <http://www.ihl.org/resources/Pages/Tools/FailureModesandEffectsAnalysisTool.aspx>.
6. Beyond FMEA: the structured what-if technique (SWIFT). *Journal of healthcare risk management: the journal of the American Society for Healthcare Risk Management*. 2012. № 31(4):23-9. URL: https://www.researchgate.net/publication/224821158_Beyond_FMEA_the_structured_what-if_technique_SWIFT.
7. ISO 45001 Occupational heath and safety management systems. Requirements for application. URL: <https://www.iso.org/standard/63787.html>.
8. ДСТУ ISO 31000:2018. Менеджмент ризиків. Принципи та настанови (ISO 31000:2018, IDT). URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=80322.